

nju manjih ribnjaka, kako bi u ovoj privredno zaostaloj grani dublje prodrli u socijalistički sektor. Pa ipak i na ovom sektoru nemoguće je potpuno udovoljiti željama i traženjima zadruga, jer za podizanje ribnjaka potreban je kadar hidrotehničara, bez kojih se taj posao ne može vršiti. Tih hidrotehničara nemamo.

Situacija ribolova i iskorištavanje otvorenih voda u BH također ne zadovoljava, jer nema izgleda, da će preduzeća svoj plan ulova ispuniti. Jedan od uzroka toga je pomanjkanje potrebnog alata i pribora kao udica, katarana, čamaca, mreža i sl.

Bilo bi potrebno, da se pri republičkom Savjetu za poljoprivredu odnosno pri jednom od ministarstava postavi direkcija za ribarstvo, koja bi objedinila rad kako ribogojilišta tako i ribarskih preduzeća na otvorenim voda-

ma (kao što je to u NR Hrvatskoj). Takva bi ustanova ribarstvo kao privrednu granu pokrenula sa mjesta. Stvaranjem rukovodećeg tijela bio bi rad ribarstva u mnogome olakšan, a prosto i zato, što bi ova direkcija radila isključivo na unapređivanju ribarstva, pronalazila bi bolje organizacione forme, učvršćivala bi ribarska preduzeća, nabavljala bi potreban alat i više pažnje posvećivala bi uzdizanju, njoj neophodno potrebnog kadra.

Ribarstvo BH krenuti će brzim koracima naprijed ukoliko se hitno uklone izloženi nedostaci. Jamstvo nam je za to i ova prva konferencija u Zadru sa svojim zaključcima; garancija nam je i briga našeg višeg rukovodstva za ovu, dosad jako zaostalu privrednu granu slatkovodnog ribarstva.

Ing. Mahmud Aganović

MOGUĆNOST POVEĆANJA PRODUKCIJE RIBE U G. 1950. I U PERSPEKTIVI U NR BOSNI I HERCEGOVINI

U pogledu produkcije i ulova ribe dosada su se naše vodene površine vrlo slabo ekonomski koristile. Na teritoriji NR BiH iznosio je prije drugog svjetskog rata godišnji doprinos ribljeg mesa oko 65 vagona, od čega je 30 vagona bila produkcija ribnjaka, a ostatak se ulovio u Savi, Uni, Bosni, Drini, Vrbasu, Hutovu Blatu i njihovim pritokama.

Ratnim operacijama i pustošenjem okupatora smanjena je ta produkcija, a naročito i zato što je okupator divljački porušio i ono malo vještačkih ribnjaka što ih je bilo. A i razni špekulanti i crnoberzijanci nemilosrdno su ubijali ribu.

Preko 80% svih voda u NR BiH otpada na visinske (salmonidne) vode

dok samo oko 20% tokova ima nizin-ski (ciprinidni) karakter te je prikladno za privredno iskorištavanje. U budućnosti mogle bi se privredno iskorišćavati i pojedine salmonidne vode, ali samo pod tim uslovom da se izvađene količine nadoknađuju nasadivanjem pet puta većeg broja mlađa. No to nikkako ne bi bilo racionalno, jer salmonidi, osim dužičaste pastrve, veoma slabo napreduju. Da bi ipak dobili dovoljno kvalitativne pastrve, treba pribjeći izgradnji ribogojilišta dužičaste pastrve, koja u srazmjerno kratko vrijeme daje obilne količine mesa. Za ovakvo podizanje vještačkih ribnjaka ima u NR BiH vrlo povoljnih uslova.

Treba utvrditi da sadašnje stanje salmonidnih voda u BiH nikako ne dozvoljava privredno iskorišćavanje jer bi se postigli negativni rezultati, t. j. stavio bi se u pitanje opstanak plemenite ribe, a naročito pastrve, koja je i inače prorijedena.

Ukratko treba reći da za povećanje produkcije ribe zasada dolaze u obzir samo nizinske (ciprinidne) vode. Ali i u korištenju nizinskih voda treba voditi razumnju politiku i ribu koristiti onoliko koliko dopuštaju količine ribe u tim vodama. U tu svrhu potrebno je redovno vršiti kontrolu količina i vrsta riba u pojedinim vodama.

Mada je riba bila uništavana raznim ratnim akcijama i pustošenjima (a i o oslobođenju trovanjem voda industrijskim otpacima), ipak u tim vodama ima ribe, da bi se moglo radno stanovništvo obezbijediti vrjednim mesom. Ali, u svakom slučaju treba povećati produkciju ribe. U tom cilju najpotrebnije je pristupiti brzom dovršenju izgradnje ribnjaka u Bardači, koji se nalazi pod AOR-om Ministarstva državnih poljoprivrednih dobara. Sadašnja mogućnost produkcije ribe na ribnjacima Sanićani i Bardača iznosi nešto oko 25 vagona. Dovođenjem ribnjaka Bardače produkcija bi se povećala u ovoj godini za kojih 10 vagona. Kada oba ribnjaka budu potpuno završena, njihova produkcija kretat će se i do 50 vagona ribe.

Postoji mogućnost da se oba spomenuta ribnjaka prošire na površinu od kojih 400—500 ha, čime bi povećali produkciju za 35 vagona ribe. Osim navedenih ribnjaka postoji i nekoliko manjih na površini od 10—15 ha, i to u Bojniku kod Rajlovca i u blizini Dervente i Prijedora.

Osim toga trebalo bi da ribnjaci usmjere svoju produkciju u pravcu kombinacije sa plovkama. Držanjem

plovki na ribnjaku postiglo bi se dosta koristi dobijanjem mesa i perja i prirodnom gnojenjem ribnjaka. A poznato je da plovke vrše i vrlo koristan posao time što tamane sitnu divlju ribu.

Drugi zadatak bio bi popularisanje podizanja šaranskih i pastrvskih ribnjaka pri Seljačkim Radnim Zadrugama, koje zato imaju jedinstvene uslove. Zadruga bi u tim ribnjacima mogla da pored ribe gaji i plovke, a osim toga bi vodene površine ribnjaka služile natapanju poljoprivrednih kultura i ličnoj higijeni članova Zadruga.

Jedan od najbogatijih terena ribom u NR BiH očit je Hutovo Blato, koje će u budućnosti nesumnjivo odigrati važnu ulogu u produkciji ribe. Iz izvještaja anketne komisije, koja je obišla Hutovo Blato, izlazi da bi se ovdje produkcija ribe mogla postići u visini od 30—40 vagona godišnje. No zato je potrebno da se na Blatu ostvari jedno privredno preduzeće republičkog ili saveznog značaja ili možda čak i državno poljoprivredno dobro. To bi se preduzeće ili dobro bavilo ne samo ribolovom, nego i lovom divljači, žaba i pijavica i uzgajanjem plovki i sadnjom riže i pamuka.

Razumije se da je u tu svrhu potrebno izvršiti razne pripreme a između ostaloga treba poraditi i oko toga da prirast ribe ne bi i dalje opadao iz godine u godinu. (Izgradnja dviju brana, da se regulira nivo vode na rijeci Krupi).

Današnji način iskorišćavanja ribe u Hutovom Blatu zastario je i nerentabilan, jer se upotrebljavaju ferali (svijetla) koji, koliko su i korisni za ribolov, nanose više štete životu divljih ptica. Taj način, kao i lov ostvama, trebalo bi zabraniti, jer se mnogo ribe unakazi i na taj način onesposobi za život. Potrebno je poučavati i ubjeđi-

glo bi se dosta
li perja i pri-
ka. A poznato
koristan posao
vlju ribu.

popularisanje
astirvskih rib-
nim Zadruga-
instvene uslo-
njacima mogle
ke, a osim to-
bnjaka služile
i kultura i lič-
ruge.

h terena ri-
Hutovo Blato,
esumnjivo od-
rodukciji ribe.
nisiije, koja je
lazi da bi se
ogla postići u
godišnje. No
a Blatu ostva-
zeće republič-
ali možda čak
dobro. To bi
avilo ne samo
divljači, žaba
ovki i sadnjom

svrhu potreb-
me a između
oko toga da
opadao iz go-
a dviju brana,
na rijeci Kru-

avanja ribe u
je i nerenta-
ju ferali (svi-
risni za ribo-
votu divljih
lov ostvama,
e mnogo ribe
nesposobi za
vati i ubjeđi-

yati tamošnje ribare kako bi svoj lov
orijentisali na modernije načine: mre-
žama, vrškama i udicama.

Ostale otvorene nizinske vode, mada
se koriste u priličnoj mjeri, ne daju
onih rezultata kakvih bi bilo kraj dob-
ro organiziranog rada. (Radé oblasna
ribarska preduzeća i ribari samci). Za
ovu godinu plan ulova ribe na Savi,
Drini, Bosni, Ukrimu, Vrbasu Uni i Sani
iznosi nešto oko 20 vagona, što je u
odnosu na površine veoma neznatno.
No, ubuduće ne će ni ove količine mo-
ći biti ostvarene, ako se ne omogući
dobivanje potrebnog ribolovnog pribor-
a, u prvom redu motornih čamaca i
barki, pa mreža, katrana i raznog sit-
nog materijala.

Ribari iz Brezova Polja, bez motor-
nih čamaca, moraju u potjeri za ribom
veslati čak do Rače i natrag do Brč-
kog, pa kadšto otkazuju i poslušnost
zbog premorenosti, jer su na radu po
nedjelju dana. Kad bi preduzeće imalo
motorne čamce sve bi to bilo olakšano,
a uštedjelo bi se i mnogo radnog vre-
mena. Motornim čamcima bi i roba bi-
la brže prevažana, i ne bi se riba to-
liko kvarila, kao danas.

I za same ribare trebalo bi se pobri-
nuti da im se zaštiti zdravlje. Trebalo
bi im dati gumirana odijela, kišne ka-
banice i gumene čizme. Onda bi ribari
i u najlošije vrijeme mogli obavljati

svoj posao, pa bi se tako omogućio i
veći ulov ribe.

Radi što bolje koordinacije rada Ob-
lasnih ribarskih preduzeća u Brčkom i
Bosanskoj Gradiški, te Državnog pre-
duzeća Sanićana i budućeg preduzeća
u Hutovom Blatu, potrebno je osnovati
Glavnu direkciju za slatkovodno i mor-
sko ribarstvo, koja bi imala zadatak da
vodi opštu brigu za ribarstvo u NRBiH.
(Objedinjavanje rada svih preduzeća,
instruktora, osiguranje materijala, skl-
panje ugovora, podizanje novih ribnja-
ka, nasadijanje, čuvanje itd.)

Uz slatkovodno ribarstvo postoji u
BiH velika mogućnost korištenja ribo-
lova na Jadranu, na zaljevu Neum-Klek,
gdje postoji ribarska zadruga, koja pro-
sječno godišnje ulovi 2 vagona ribe.
Zadruga raspolaže samo sa tri čamca
(leuta) od 1000—2500 kg nosivosti i
veoma malo prikladnih mreža, a osim
toga ima 6 Petromax lampi od 800—
1500 svijeća. U Zadruzi ima 14 člano-
va. To su ribari; okolni seljaci; takvi
seljaci veoma stromašni obradivom ze-
mljom, rado prihvataju novu zaradu).
I u današnjem stanju bilo bi moguće
da Zadruga poraste i na 50 ljudi. Na-
bavkom motornog broda nosivosti 1—
1 i ½ vagona i jačine motora 30 Ks,
te jakih petromax-lampi od 2000 i više
svijeća, dovoljnog broja plivarica i tu-

KOTARSKO UGOSTITELJSKO PODUZEĆE

» S L J E M E «

ZAGREB — GAJEVA ULICA BROJ 17

PODUZEĆE NARODNOG ODBORA
KOTARA ZAGREB ZA VOĐENJE
UGOSTITELJSKIH OBJEKATA

BROJ TEKUĆEG RAČUNA 414-7620016 — NARODNA BANKA
BROJ TELEFONA: 36-729

„*Vinopromet*”

VLAŠKA UL. 70a — Z A G R E B — VLAŠKA UL. 70a

PODUZEĆE VRŠI PROMET
VINOM, RAKLJOM, ŽESTOKIM
I BEZALKOHOLNIM PIĆEM

BROJ TEKUĆEG RAČUNA 402-701536 — NARODNA BANKA

BROJEVI TELEFONA: 36-305, 36-417, 39-416

»ANTILOP«

PODUZEĆE ZA PROIZVODNJU KOŽNE GALANTERIJE
RATNIH VOJNIH INVALIDA
ZAGREB — TRG ŽRTAVA FAŠIZMA BROJ 1

BAVI SE IZRADBOM SVIH VRSTI KOŽNE
GALANTERIJE KAO I LOVAČKOG PRI-
BORA I RUKAVICA — NASTOJIMO DA
SVOJIM RADOM DAJEMO TRŽIŠTU ŠTO
BOLJU KVALITETNU ROBU

BROJ TEKUĆEG RAČUNA 402-503001 — NARODNA BANKA

BROJEVI TELEFONA: 23-844, 37-907

golovki (mreža), mogao bi se postići ulov od 20 i više vagona ribe. Ribari Neum-Kleka mogu loviti na cijeloj nashoj obali i nisu vezani samo za zaljev. Potrebno je zato pojačati postojeću zadrugu ili ju uključiti u preduzeće koje treba stvoriti na Hutovom blatu.

Iz ovog referata izlazi da bi se u 1950 godini produkcija ribe mogla povećati za oko 30 vagona:

1. Dobro postavljenom organizacijom
2. Nabavkom potrebnog materijala za ribolov.
3. Obezbjedenjem ribara zaštitnim odijelima i
4. Dovršenjem ribnjaka »Bandaće«.

U budućnosti proizvodnja ribe mogla bi se udeseterostručiti:

1. Podizanjem niza umjetnih ribnjaka na zadnugama i državnom zemljištu,
2. Modernijim alatima na otvorenim vodama,
3. Izgradnjom poluribnjaka na Hutovom Blatu,
4. Razgranjenjem ribarenja na Jadranu.

Mirko Glavanić

(Op. ur.: Ovaj članak prenosimo, u izvatku, iz »Ribarskog lista«, Sarajevo.)

O RIBARSKOM GOSPODARSTVU BOHINJSKOG JEZERA

Često se sa sumnjom prilazi regulisanju potrebnih mjera u jednom jezeru u svrhu unapređenja ribarske proizvodnje toga jezera. To je stoga, što je stvarno dosta teško regulirati sve procese u jezeru, to više, kad se čini usporedba sa ribnjakom, kojim čovjek upravlja kako hoće i tako lakše ovlada njime.

Međutim, danas u savremenom ribarskom gospodarstvu nastoji čovjek da iz najmanje produktivne vode i teško pristupačne iskorištavanju stvori produktivniji izvor riblje proizvodnje. Poduzimaju se već i gnojenja pojedinih dijelova mora, a onda je to lakše pristupiti potrebnim mjerama u jednom jezeru, koje je manje površine.

Naravno, prije nego pristupimo tim mjerama, moramo poznavati procese, koji vladaju u jezeru, a isto tako i njihov utjecaj na samu riblju proizvodnju; drugim riječima: moramo upoznati produkcijsku snagu jezera.

U tu svrhu poduzeta su i istraživanja na Bohinjskom jezeru. Konačni rezul-

tati ne mogu se još dati, no ipak se već može pristupiti rješavanju problema, koji smetaju jačem razvoju ribarskog gospodarstva na Bohinjskom jezeru.

Bohinjsko jezero nalazi se u NR Sloveniji na podnožju Julijskih Alpa, nadmorske visine od 526 m.

Jezero ima oko 350 ha površine, dužine 4,5 km i najveće širine od 1000 m. Oblika je manje više ovalnog u smjeru istok-zapad. Sa zapadne strane utiče u jezero Savica, koja kao Savica Bohinjska izlazi iz jezera na istočnoj strani.

Obale jezera su dosta strme i dijelom kamenite, naročito sjeverna i južna od kojih je južna manje strma od sjeverne i više obraštena šumom bukve i smreke.

Voda je plavo-zelenkaste boje, dosta velike prozirnosti ljeti (11,58—14,80 m), a manje zimi (4,51—5,19 m na početku decembra). Voda Bohinjskog jezera ljeti se dosta zagrijava na površini i plićim mjestima, te dosegne i temperaturu od 25°C, dok se zimi ma-